

Decyzja
Prezydium KK
nr 110/26

ws. opinii do wstępnego projektu ustawy budżetowej na 2027 r.

Prezydium Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność” negatywnie opiniuje wstępnie przyjęty przez Radę Ministrów projekt budżetu państwa na 2027 r.

Ocena Związku podyktowana jest głównie krytyką zaproponowanych w projekcie ustawy propozycji wzrostu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej, kwoty wynagrodzenia minimalnego oraz niewystarczającej waloryzacji świadczeń emerytalno - rentowych w roku 2027. Niezadowolenie potęguje również fakt, że strona rządowa nie była skłonna do zmiany swojego stanowiska podczas negocjacji w tych obszarach.

Przyjęte w projekcie ustawy budżetowej wskaźniki makroekonomiczne odbiegają od wskazanych w Wieloletnich założeniach makroekonomicznych na lata 2026–2030. W projekcie budżetu na 2027 r. utrzymano podobną skalę wzrostu gospodarczego, ale wyraźnie osłabiono prognozę inwestycji i popytu krajowego. Jednocześnie podniesiono prognozę inflacji, osłabiono założony kurs złotego i oczekuje się wzrostu liczby bezrobotnych. Projekt przewiduje średnioroczną inflację CPI w 2027 r. na poziomie 2,8%. Jest to istotna zmiana w stosunku do wcześniejszych założeń makroekonomicznych z kwietnia 2026 r., kiedy rząd zakładał inflację na poziomie 2,5%. Dodatkowo istnieje poważne ryzyko jej niedoszacowania w związku z sytuacją geopolityczną i wzrostem cen ropy naftowej, a w projekcie nie założono żadnych działań osłonowych w sytuacji rosnących cen paliw oraz wzrostu cen energii zarówno dla obywateli jak i przedsiębiorstw.

Strona dochodowa projektu wzbudza kontrowersje, między innymi ze względu na spóźnione i niesatysfakcjonujące propozycje zmian w podatkach dochodowych, a rząd w pełni nie wykorzystuje potencjału dochodowego a skuteczność poboru podatków nadal wymaga wzmocnienia. Potrzebna jest analiza całego systemu podatkowego, ubezpieczeniowego, aby był on sprawiedliwy i lepiej dzielił efekty wzrostu gospodarczego.

NSZZ „Solidarność” po zapoznaniu się z opinią Rady Fiskalnej obawia się konsekwencji rekomendowanej naprawy finansów publicznych dla obywateli, jeżeli będą

one wprowadzone nagle, jednostronnie przez rząd, bez szerokiego konsensusu społecznego, podczas gdy nie dokonano oceny przeprowadzonej reformy finansowania samorządów.

Wynagrodzenia

Rząd zaproponował wzrost wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej o 3%, co oznacza realny wzrost zaledwie o 0,2% i jest daleko niewystarczające. Rząd prognozuje, że przeciętne wynagrodzenie w całej gospodarce wzrośnie w 2027 r. nominalnie o 5,9% czyli realnie o 3,1%. Stanowi to znaczną różnicę w realnym wzroście wynagrodzeń w PSB i gospodarce. Przez dwa kolejne lata polityka wynagrodzeń sektora publicznego jest w zasadzie podporządkowana utrzymaniu realnej wartości płac, a nie odbudowywaniu ich konkurencyjności, a waloryzacja inflacyjna nie jest podwyżką wynagrodzenia. NSZZ „Solidarność” podtrzymuje swoje stanowisko wyrażone we wspólnej propozycji reprezentatywnych organizacji związkowych, w którym żąda co najmniej 15% wzrostu płac w sferze budżetowej w 2027 r. W przypadku niedoszacowania inflacji na rok 2027, spowodowanej niepewną sytuacją geopolityczną, doprowadzi to do spadku realnej wartości wynagrodzeń. Brak odpowiedniego wzrostu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej skutkuje odchodzeniem wykwalifikowanej kadry urzędniczej, a niski poziom płac powoduje brak chętnych do obejmowania stanowisk w sferze budżetowej.

Związek domaga się uwzględnienia w projekcie budżetu państwa skutków finansowych wprowadzenia ustawy z dnia 26 września 2025 r. o zmianie ustawy - Kodeks pracy oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1423). W toku prac nad budżetem na 2026 r. nie uwzględniono zwiększonych wydatków urzędów na wynagrodzenia będących skutkiem wprowadzonych zmian. Budżet zakładał środki na wynagrodzenia w wysokości 100% kwot z roku 2025 powiększone o 3% na wzrost wynagrodzeń (w wypadku administracji – na wzrost kwoty bazowej).

Brak zabezpieczenia środków na realizację tego rozwiązania (zaliczenie do stażu pracy m.in. czasu wykonywania pracy na podstawie umów cywilnoprawnych) w roku 2026 doprowadził do ponoszenia skutków finansowych przez pracowników i urzędników między innymi urzędów wojewódzkich w postaci obniżenia nagród i premii.

Niedopuszczalne jest, aby pracownicy drugi rok z rzędu tracili na wynagrodzeniach przez niedbały proces legislacyjny i brak zapewnienia środków na pokrycie kosztów ustawowych zmian. Z informacji uzyskanych z 9 urzędów wojewódzkich wynika, że szacunkowe kwoty obciążające budżety wojewodów z tytułu dodatków stażowych oraz szacunkowe kwoty obciążające budżet z tytułu nagród jubileuszowych do tej pory wyniosły

około 8 milionów złotych, co stanowi około 1% budżetu przeznaczanego na wynagrodzenia pracowników w 2026 r.

Prezydium Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność” nie akceptuje symbolicznej propozycji podwyżki minimalnego wynagrodzenia za pracę oraz groszowej podwyżki wysokości *minimalnej stawki godzinowej w 2027 r.* Zdaniem Prezydium KK wzrost minimalnego wynagrodzenia na poziomie zbliżonym do prognozowanej inflacji na rok 2027 nie przyniesie rzeczywistej podwyżki. Dodatkowo, biorąc pod uwagę prognozowane przeciętne wynagrodzenie brutto w gospodarce narodowej na rok 2027 w wysokości 10 033 zł - relacja płacy minimalnej do przeciętnego wynagrodzenia spadnie do poziomu 49,33%, co jest negatywnym trendem. Jest to działanie tym bardziej niezrozumiałe, że w deklaracjach rządu wyrażonych w projekcie ustawy o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (UC62), który ma stanowić implementację *Dyrektywy 2022/2041 w sprawie adekwatnych wynagrodzeń minimalnych w Unii Europejskiej* wskazano, iż „orientacyjną wartość referencyjną ustala się na poziomie 55% prognozowanej wysokości przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej...”.

Wysokość proponowanego minimalnego wynagrodzenia znacząco odbiega od propozycji przedstawionej we wspólnym Stanowisku strony pracowników Rady Dialogu Społecznego z dnia 27 maja 2026 r., w którym oczekujemy zwiększenia minimalnego wynagrodzenia za pracę nie mniej niż o 8,2%, do wysokości co najmniej 5 200 zł oraz wysokości minimalnej stawki godzinowej do poziomu 33,93 zł, te postulaty Związku są aktualne.

Ponadto NSZZ „Solidarność” nie akceptuje braku konsultacji z partnerami społecznymi najnowszej wersji projektu ustawy o minimalnym wynagrodzeniu za pracę. Projekt zawiera istotne ograniczenia dotyczące kształtowania płacy minimalnej w stosunku do poprzednich projektów, które były przedmiotem uzgodnień w Radzie Dialogu Społecznego. Z projektu ustawy usunięto propozycję przepisów wyłączających premie, dodatki i nagrody z kwoty uwzględnianej przy ustalaniu, czy wynagrodzenie pracownika osiąga ustawowy poziom minimalnego wynagrodzenia za pracę. Działanie Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej nie uwzględnia *uchwały nr 68 strony pracowników i strony pracodawców Rady Dialogu Społecznego z dnia 25 stycznia 2019 r. w sprawie wyłączenia z minimalnego wynagrodzenia za pracę dodatku stażowego* w której podkreślono, że „docelowo minimalne wynagrodzenie powinno być kategorią jednoskładnikową, wynagrodzeniem zasadniczym, co przywróciłoby właściwą funkcję dodatkom i innym składnikom wynagrodzenia. Dlatego za konieczne uznaje niezwłoczne przystąpienie do rozmów na temat wyłączenia innych dodatków z wynagrodzenia”. Rezygnacja z koncepcji ustanowienia minimalnego

wynagrodzenia jako wynagrodzenia zasadniczego osłabia materialny wymiar implementacji dyrektywy 2022/2041, ponieważ pozostawia możliwość osiągnięcia ustawowego minimum za pomocą składników wynagrodzenia, które ze względu na swoją funkcję, zmienność lub uzależnienie od dodatkowych przesłanek nie stanowią stabilnej gwarancji minimalnego poziomu wynagrodzenia, a tym samym może ograniczać realizację celu dyrektywy, jakim jest zapewnienie adekwatnego wynagrodzenia pozwalającego na godny poziom życia i ograniczenie ubóstwa pracujących.

Brak konsultacji dotyczy również projektu rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę oraz wysokości minimalnej stawki godzinowej w 2027 r. Zdaniem Związku partnerzy społeczni nie mogą zostać pozbawieni informacji na temat ostatecznej propozycji dotyczącej wysokości minimalnego wynagrodzenia oraz prawa wyrażenia opinii do projektu stosownego rozporządzenia. Nie przekazanie projektu rozporządzenia do konsultacji w trybie art. 19 ustawy o związkach zawodowych stanowi precedens w dotychczasowej praktyce dialogu, dlatego argument użyty przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, wskazujący na brak porozumienia na forum Rady Dialogu Społecznego jest niedopuszczalny.

Inwestycje

Wyższa aktywność inwestycyjna stanowi jeden z najważniejszych czynników podtrzymujących wzrost gospodarczy. Zwiększenie inwestycji powinno pozytywnie oddziaływać na PKB, zatrudnienie oraz bazę podatkową. Jednocześnie Prezydium KK NSZZ „Solidarność” zwraca uwagę na strukturę tego wzrostu, w szczególności relację pomiędzy inwestycjami publicznymi a prywatnymi oraz trwałość aktywności inwestycyjnej po zakończeniu okresu intensywnego wykorzystania środków KPO.

Ocena prognozy wzrostu inwestycji na poziomie 4,2% w projekcie budżetu państwa na 2027 r. jest raczej ostrożna co niepokoi w kontekście jej wpływu jako jednego z najważniejszych czynników determinującego dynamikę wzrostu gospodarczego.

Rynek pracy

Prezydium Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność” uważa, że obecnie sytuacja na rynku pracy nie eliminuje potrzeby prowadzenia aktywnej polityki zatrudnienia, zwłaszcza wobec zmian strukturalnych związanych z transformacją gospodarki. Sam projekt budżetu zakłada na koniec 2027 r. stopę bezrobocia rejestrowanego na poziomie 6,0%. Zasadne jest zatem oczekiwanie przedstawienia przez stronę rządową strategii wykorzystania narastających zasobów Funduszu

Pracy oraz większego powiązania jego możliwości finansowych z potrzebami pracowników, w szczególności w zakresie przekwalifikowania, rozwoju kompetencji oraz ochrony w okresach utraty lub zagrożenia utratą zatrudnienia.

Projekt ustawy budżetowej na 2027 r. w części dotyczącej rynku pracy w ocenie Prezydium Komisji Krajowej zasługuje na krytykę przede wszystkim z punktu widzenia sposobu wykorzystania środków Funduszu Pracy. Ponownie zwracamy uwagę na utrwalającą się tendencję do akumulowania znacznych środków Funduszu przy relatywnie niewielkim wzroście nakładów na realizację jego zadań. Problem ten był sygnalizowany już przy ocenie projektu budżetu na 2026 r., kiedy wskazywano, że konstrukcja planu finansowego Funduszu Pracy jest w większym stopniu skoncentrowana na zwiększaniu jego zasobów niż na wzmacnianiu instrumentów aktywnej polityki rynku pracy (vide: Decyzja Prezydium KK nr 133/25 ws. opinii o projekcie ustawy budżetowej na 2026).

W obecnym projekcie przychody Funduszu Pracy zaplanowano na poziomie 12,94 mld zł, tj. o 4,7% wyższym niż w planie na 2026 r., podczas gdy koszty realizacji zadań Funduszu mają wynieść 10,24 mld zł i wzrosnąć jedynie o 1,3%. Oznacza to, że wzrost nakładów na realizację zadań Funduszu pozostaje poniżej prognozowanej przez rząd średniorocznej inflacji w 2027 r., wynoszącej 2,8%. Projekt przewiduje ponadto przekazanie aż 21,35 mld zł wolnych środków finansowych Funduszu w zarządzanie lub depozyt u Ministra Finansów, w tym 20,35 mld zł w formie terminowej. W tej sytuacji wyjaśnienia wymaga, jaki poziom rezerwy Funduszu Pracy jest rzeczywiście niezbędny do zapewnienia bezpieczeństwa realizacji jego ustawowych zadań oraz z jakich względów tak znaczna część zgromadzonych środków nie jest kierowana na aktywną politykę rynku pracy.

Uzasadnienie projektu wskazuje, że planowany stan Funduszu na początek 2027 r. jest o 3,75 mld zł, czyli o 14,7%, wyższy od planowanego na początek 2026 r. Jedną z zasadniczych przyczyn tej różnicy jest wyższa od wcześniej zakładanej nadwyżka przychodów nad kosztami Funduszu w 2026 r., której przewidywane wykonanie wynosi około 2,79 mld zł. Potwierdza to wcześniejsze zastrzeżenia Prezydium KK, że problem nie polega na niedoborze środków Funduszu Pracy, lecz na skali ich faktycznego angażowania w realizację polityki zatrudnienia. Zasadnicze znaczenie powinno mieć większe wykorzystanie możliwości finansowych Funduszu na działania związane z podnoszeniem i zmianą kwalifikacji pracowników, w szczególności w sektorach podlegających transformacji technologicznej, cyfrowej i energetycznej.

Na Krajowy Fundusz Szkoleniowy w 2027 r. zaplanowano 421,6 mln zł, podczas gdy wartość wolnych środków Funduszu Pracy przekazywanych w zarządzanie lub depozyt u Ministra

Finansów ma przekraczać jw. 21 mld zł. Tak znaczna dysproporcja wymaga przedstawienia przez stronę rządową informacji o rzeczywistym zapotrzebowaniu na środki KFS, liczbie wniosków niesfinansowanych z powodu wyczerpania dostępnych limitów oraz ocenę możliwości istotnego zwiększenia finansowania tego instrumentu.

W projekcie przyjęto, że średniomiesięcznie wypłacanych będzie około 126,9 tys. zasiłków dla bezrobotnych, a przeciętna wysokość zasiłku wyniesie 1 554,30 zł. Przy jednoczesnym utrzymywaniu bardzo wysokiego poziomu wolnych środków Funduszu należy dokonać oceny, czy obecna wysokość świadczeń zapewnia rzeczywistą funkcję zabezpieczenia dochodu osoby bezrobotnej.

Podatki

Zaproponowane zmiany podatkowe, których skutki zostały ujęte w projekcie ustawy budżetowej na 2027 rok są daleko niewystarczające. Zamrożenie od 2022 roku progów podatkowych, kwoty wolnej od podatku oraz pracowniczych kosztów uzyskania przy wysokiej skumulowanej inflacji doprowadziły do sytuacji, w której podatnicy pomimo niewielkiego realnego wzrostu wynagrodzeń przekraczają pierwszy próg podatkowy. Związek negatywnie ocenia brak waloryzacji progów podatkowych, kwoty wolnej od podatku oraz postuluje ich podwyższenie. Prezydium KK NSZZ „Solidarność” w związku z tym domaga się realizacji deklaracji rządu w zakresie zwiększenia kwoty wolnej od podatku do wysokości 60 tys. zł. W czasach niestabilnych, których aktualnie doświadczamy, szczególnie powinni być chronieni podatnicy o najniższych dochodach, a w tym zakresie istotnym elementem systemu podatkowego jest kwota wolna od podatku. Konieczne jest także podwyższenie progu podatkowego oraz wprowadzenie większej progresji podatkowej. Należy również podwyższyć pracownicze koszty uzyskania przychodu, które nie były waloryzowane od 2019 roku.

NSZZ „Solidarność” postuluje również zwiększenie limitów zwolnień przedmiotowych w ustawie o podatku dochodowym od osób fizycznych w zakresie zapomóg wypłacanych z funduszu zakładowej lub międzyzakładowej organizacji związkowej (art. 21 ust 1 pkt 9a), zapomóg losowych, zapomóg z innych źródeł (art. 21 ust 1 pkt 26b), rzeczowych i pieniężnych świadczeń sfinansowanych z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych lub funduszy związków zawodowych (art. 21 ust 1 pkt 67), dopłaty do wypoczynku z innych źródeł (art. 21 ust 1 pkt 78b). Związek postuluje również zwiększenie wysokości odpisu składki na rzecz związków zawodowych od dochodu.

Pomoc społeczna i opieka długoterminowa

NSZZ „Solidarność” z niepokojem zauważa, że w budżetach wojewodów zaplanowanych na 2027 r. wydatki na Domy Pomocy Społecznej są niższe niż w 2026 r. System opieki długoterminowej w Polsce jest przedmiotem wieloletnich dyskusji, badań oraz Zaleceń Komisji Europejskiej. Wobec szybkich zmian demograficznych, rozwój tej gałęzi usług społecznych powinien pozostawać priorytetem państwa. Tymczasem ogranicza się wydatki na prowadzenie domów pomocy społecznych, jednocześnie oczekując od samorządów wzmożonych działań i wydatków w zakresie zwiększenia oferty usług środowiskowych skierowanych do osób starszych. Należy pamiętać, że sektor usług opiekuńczych mierzy się z deficytem pracowników, zatem ograniczanie finansowania tego działu będzie oddziaływać negatywnie na podaż pracy w obszarze usług opiekuńczych, a tym samym zmniejszanie liczby miejsc dostępnej cenowo opieki nad osobami jej wymagającymi. Dlatego nakłady finansowe w tym zakresie w najbliższych latach będą stanowić wyzwanie dla polityki społecznej państwa, a nie tylko polityk lokalnych.

Co więcej, w projekcie budżetu nie można odnaleźć pozycji klasyfikacji budżetowej, w której wyodrębniono środki na realizację Programu Bon Senioralny oraz na koordynatorów opieki długoterminowej, pomimo, że kwoty te wynikają wprost z obowiązującej ustawy o osobach starszych i koordynacji opieki długoterminowej. Zdaniem NSZZ „Solidarność” zgodnie z zapisami ustawy kwota 419,23 mln zł powinna zostać wpisana w części 85 odpowiedniego Załącznika do projektu ustawy budżetowej w odpowiednim dziale, rozdziale, paragrafie lub pozycji rezerwy celowej.

Przewiduje się niewielki wzrost wydatków w obszarze Pomoc społeczna (Dział 852), o ok. 100 mln zł w porównaniu do roku 2026. Należy pamiętać, że zgodnie z ustawą o pomocy społecznej w roku 2027 planowana jest weryfikacja kryteriów dochodowych uprawniających do pomocy społecznej jak i samych kwot tychże świadczeń. Wysokość minimów egzystencji dla poszczególnych typów rodzin, już w tym roku wskazuje na alarmująco niski próg dochodów uprawniających do wsparcia z pomocy społecznej i już dziś istnieje konieczność interwencji. Ograniczanie zaplanowanych wydatków budżetu państwa w tym obszarze może spowodować pogłębienie się ubóstwa, w wyniku zaniechań zarówno legislacyjnych jak i finansowych.

Dodatkowo niepokoją ubytki w rezerwach celowych, w których ograniczono istotnie środki na działania w zakresie *Przeciwdziałania i usuwania klęsk żywiołowych* – o kwotę blisko 771 580 tys. zł w stosunku do kwoty w budżecie na rok 2026. Jednocześnie w zadaniach dla pomocy społecznej w *dziale 85278 Usuwanie skutków klęsk żywiołowych*, pozostawiono

środki na tym samym poziomie tj. 40 000 tys. zł. Polska w ostatnich latach zmaga się z licznymi klęskami związanymi ze skutkami powodzi, podtopień. Wiele gmin jeszcze nie usunęło ich skutków. W obliczu ograniczania środków na pomoc społeczną, która w czasie klęsk żywiołowych jako pierwsza niesie pomoc poszkodowanym, takie działania należy uznać za niezrozumiałe i wręcz szkodliwe.

Rodzina

W budżecie na rok 2027 można zauważyć niewielki wzrost wydatków na dział Rodzina. Wydatki te będą skierowane głównie na działania w zakresie realizacji zadań na programy: Rodzina 800+, Dobry start, Aktywny Rodzic czy Aktywny Maluch. Jednakże w obliczu ograniczania środków na wsparcie dla najuboższych rodzin z dziećmi w ramach systemu pomocy społecznej, należy przypomnieć, że od 2015 r. pozostają na tym samym poziomie kryteria świadczeń rodzinnych. W roku 2027 zgodnie z ustawą o świadczeniach rodzinnych odbędzie się weryfikacja kryteriów dochodowych i świadczeń rodzinnych, jednak prognozowane środki w obszarze rodziny nie zabezpieczają kwot na podwyższenie wsparcia w ramach systemu w przyszłym roku. NSZZ „Solidarność” z niepokojem przyjmuje dalszą marginalizację systemu świadczeń rodzinnych, które stanowi narzędzie ograniczania ubóstwa wśród rodzin z dziećmi.

Osoby z niepełnosprawnościami

Zastrzeżenie Prezydium KK NSZZ „Solidarność” dotyczy wysokości dotacji celowej z budżetu państwa przeznaczonej na dofinansowanie do wynagrodzeń pracowników z niepełnosprawnościami. Na 2027 rok zaplanowano na ten cel zaledwie 81 mln zł, podczas gdy w 2026 r. przewidzianych jest 581,5 mln zł, co oznacza obniżenie dotacji w ciągu jednego roku o ponad 86 %. W odniesieniu do kwoty 1,08 mld zł przewidzianej w latach 2024 i 2025 redukcja wynosi 999 mln zł, a więc 92,5%. Zatem w ciągu dwóch lat pozostawiono tym samym jedynie 7,5% poziomu dofinansowania z 2025 r. Skala tej redukcji nie może być uznana za zwykłą korektę planu; stanowi ona niemal całkowite wycofanie się budżetu państwa ze współfinansowania podstawowego instrumentu wspierania zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami. Należy zauważyć, że tak drastyczne ograniczenie udziału budżetu państwa w finansowaniu zatrudnienia pracowników z niepełnosprawnościami nie jest neutralne dla stabilności finansowej Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON) i zwiększa ryzyko ograniczania innych zadań tego Funduszu.

Z powyższych względów projekt ustawy budżetowej na rok 2027 w części dotyczącej planu finansowego PFRON Prezydium KK opiniuje negatywnie.

W opinii Prezydium KK NSZZ „Solidarność” niezbędne jest przywrócenie w art. 46a ust. 1 pkt 1 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych jednoznacznej gwarancji finansowania wynagrodzeń pracowników z niepełnosprawnościami „w wysokości 30%”. Pozostawienie dotacji w kwocie 81 mln zł jest nie do zaakceptowania: prowadzi do faktycznego uchylenia się państwa od finansowej współodpowiedzialności za zatrudnienie osób z niepełnosprawnościami i przenosi koszt tej polityki wyłącznie na PFRON. Równocześnie konieczne jest zwiększenie kwot miesięcznego dofinansowania do wynagrodzeń określonych w art. 26a wyżej wymienionej ustawy, tak aby ich realna wartość stanowiła skuteczny instrument wspierania zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami. Utrzymywanie tych kwot na nieadekwatnym poziomie, przy jednoczesnym ograniczaniu udziału budżetu państwa w finansowaniu systemu, będzie prowadziło do osłabienia efektywności podstawowego instrumentu wspierania zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami.

NSZZ „Solidarność” zwraca uwagę na brak zabezpieczenia w budżecie państwa środków umożliwiających uruchomienie systemowej asystencji osobistej osób z niepełnosprawnościami w 2027 r. Jest to szczególnie niepokojące w świetle wcześniejszych zapowiedzi rządu dotyczących rozpoczęcia funkcjonowania tego rozwiązania w 2027 r. Projekt ustawy o asystencji osobistej jednoznacznie wskazuje, że asystencja oraz koszty jej obsługi mają być finansowane z budżetu państwa. Brak odpowiednich środków w budżecie oznacza w praktyce odsunięcie uruchomienia ustawowego systemu asystencji osobistej.

Emerytury

NSZZ „Solidarność” podtrzymuje swoje stanowisko wyrażone we wspólnej propozycji strony związkowej Rady Dialogu Społecznego w dniu 27 maja 2026 r. ws. ustalenia wskaźnika waloryzacji świadczeń emerytalno-rentowych w 2027 r. na poziomie nie niższym niż średnioroczny wskaźnik cen towarów i usług w 2026 roku, zwiększony o co najmniej 50% realnego wzrostu przeciętnego wynagrodzenia za pracę w 2026 roku.

Celem systemu waloryzacji jest nie tylko ochrona realnej wartości świadczeń, ale także przeciwdziałanie postępującemu obniżaniu poziomu życia osób pobierających emerytury i renty. W warunkach utrzymujących się wysokich kosztów utrzymania, szczególnie w obszarze energii, usług komunalnych oraz żywności, konieczne jest zapewnienie

mechanizmu, który w sposób rzeczywisty chroni sytuację materialną seniorów i osób niezdolnych do pracy.

Zdrowie

Projekt ustawy budżetowej wzmacnia finansowanie ochrony zdrowia, jednak Prezydium Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność” podkreśla konieczność wprowadzenia systemowych zmian w ochronie zdrowia, które wymagają zarówno odpowiedniego finansowania jak i reform w jego organizacji. Sprawiedliwe opłacanie składki zdrowotnej przez ubezpieczonych w publicznym systemie ochrony zdrowia jest warunkiem niezbędnym zwiększenia przychodów w publicznej opiece zdrowotnej. Dziś system utrzymują pracownicy, emeryci i renciści oraz częściowo przedsiębiorcy; reszta grup społecznych jest uprzywilejowana. Poprawa koordynacji i organizacji musi służyć pacjentowi, którego prawem są przyjazne i przejrzyste zasady jakości i dostępności do opieki zdrowotnej. Reformy tego wrażliwego obszaru nie mogą odbywać się bez udziału strony społecznej i lokalnych społeczności.

Oświata, nauka i szkolnictwo wyższe

Prezydium KK NSZZ „Solidarność” negatywnie opiniuje projekt ustawy budżetowej na rok 2027 w zakresie oświaty, nauki i szkolnictwa wyższego wobec niewystarczającego poziomu planowanego wzrostu wynagrodzeń.

Oświata

Przyjęte rozwiązanie nie prowadzi do rzeczywistej poprawy sytuacji materialnej nauczycieli poprzez pogarszanie się relacji wynagrodzeń do przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej. Trwała odbudowa ekonomicznego prestiżu zawodu nauczyciela wymaga odpowiedniego finansowania. Podwyżka kwoty bazowej o 3% nie stanowi adekwatnej odpowiedzi na problemy kadrowe systemu oświaty, ani na wyzwania systemowe w zakresie wysokiej jakości kształcenia, skutecznego wdrażania zmian programowych i organizacyjnych, rozwijania edukacji cyfrowej, zapewnienia wsparcia uczniom ze zróżnicowanymi potrzebami oraz wykonywania innych zadań nakładanych na szkoły.

Zasadnicze zastrzeżenia budzi brak wyodrębnionej i przejrzystej informacji o skutkach finansowych podwyżki dla nauczycieli znajdujących się na poszczególnych stopniach awansu zawodowego. Wskazanie zbiorczej kwoty około 7,8 mld zł, obejmującej jednocześnie nauczycieli i pracowników państwowej sfery budżetowej, wraz z pochodnymi od wynagrodzeń, nie pozwala ustalić, jaka część tej kwoty została przeznaczona wyłącznie na wynagrodzenia nauczycieli. Nie wykazano, czy środki uwzględnione przy ustalaniu potrzeb oświatowych

jednostek samorządu terytorialnego pokryją rzeczywiste skutki decyzji płacowych oraz pozostałe koszty funkcjonowania szkół i placówek.

NSZZ „Solidarność” stoi na stanowisku, że skutki wszystkich decyzji dotyczących wzrostu wynagrodzeń nauczycieli powinny zostać w całości sfinansowane z budżetu państwa. Środki przekazywane jednostkom samorządu terytorialnego powinny pokrywać pełne koszty podwyżek wraz z pochodnymi oraz kosztami pozostałych świadczeń wynikających ze stosunku pracy. Finansowanie podwyżek nie może prowadzić do ograniczenia wydatków przeznaczonych na realizację pozostałych zadań szkół i placówek.

Nauka i szkolnictwo wyższe

Wyjaśnienia wymagają różnice w kwotach finansowania nauki i szkolnictwa wyższego. Inne kwoty wskazane są w uzasadnieniu a inne w kwocie łącznych nakładów finansowanie nauki i szkolnictwa wyższego. Partnerzy społeczni powinni mieć możliwość precyzyjnego ustalenia struktury nakładów, źródeł ich finansowania oraz przewidywanego przeznaczenia środków.

Wzrost łącznych nakładów na naukę i szkolnictwo wyższe nie może być automatycznie utożsamiany z zapewnieniem stabilnych warunków funkcjonowania uczelni oraz jednostek naukowych. Projekt nie określa w sposób dostatecznie przejrzysty, jaka część zwiększonej subwencji zostanie przeznaczona na wynagrodzenia pracowników, jaka na pokrycie kosztów bieżących, a jaka na działalność dydaktyczną, działalność badawczą oraz utrzymanie infrastruktury.

Wzrost wynagrodzeń na poziomie 3% nie stwarza również pracownikom uczelni, instytutów naukowych i pozostałych jednostek systemu nauki realnej perspektywy poprawy sytuacji płacowej. Wobec prognozowanego wzrostu przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej o 5,9% przyjęte rozwiązanie będzie prowadziło do dalszego obniżania konkurencyjności zatrudnienia w systemie szkolnictwa wyższego i nauki. Bez zapewnienia odpowiedniego wzrostu wynagrodzeń uczelnie i jednostki naukowe będą miały coraz większe trudności z pozyskiwaniem i zatrzymywaniem wysoko wykwalifikowanych pracowników.

Prezydium Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność” nie zgadza się na przedłużenie do 2036 roku mechanizmu zamrażającego odpis na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych na poziomie odpisu na 2018 rok. W związku z tym, Związek negatywnie opiniuje projekt ustawy zmieniający przepisy dotyczące zakładowego fundusz świadczeń socjalnych na uczelniach publicznych (UD 426). Problemy finansowe uczelni powinny być rozwiązane przez zwiększenie finansowania publicznego, a nie przez ograniczenie świadczeń socjalnych dla pracowników uczelni oraz emerytów.

Pozytywnie należy odnotować wzrost finansowania Narodowego Centrum Nauki, zwiększenie nakładów na badania podstawowe jest zasadne i oczekiwane. Wyjaśnienia natomiast wymaga niższa o 6% kwota na wynagrodzenia przewidziana w 2027 roku kwoty przewidzianej w ustawie budżetowej na rok 2026 r. w kontekście deklarowanego wzrostu wynagrodzeń oraz zwiększenia planowanych przychodów i kosztów Centrum.

NSZZ „Solidarność” podkreśla, że wydatki na oświatę, naukę i szkolnictwo wyższe nie mogą być traktowane wyłącznie jako koszty bieżącego funkcjonowania państwa. Stanowią one inwestycję w rozwój społeczny, gospodarczy i technologiczny, jakość instytucji publicznych oraz zdolność państwa do reagowania na przyszłe wyzwania. Zwiększenie innowacyjności gospodarki nie będzie możliwe bez stabilnego systemu edukacji, odpowiednio finansowanych badań naukowych oraz atrakcyjnych warunków zatrudnienia osób posiadających wysokie kwalifikacje.

Podwyżki wynagrodzeń pracowników oświaty i nauki powinny być tak finansowane, aby nie uszczuplać środków przeznaczonych na wykonywanie podstawowych zadań tych jednostek. Rada Ministrów powinna również przedstawić wieloletnią ścieżkę wzrostu finansowania oświaty, nauki i szkolnictwa wyższego oraz wynagrodzeń zatrudnionych w tych obszarach pracowników.

Służba więzienna

Krytycznie należy ocenić brak dedykowanego funduszu wsparcia Służby Więziennej, który przeznaczony byłby na realizację zadań na wzór innych służb między innymi Państwowej Straży Pożarnej, Policji czy Straży Granicznej, a także brak środków na ustawę modernizacyjną dla Służby Więziennej, która jest niezbędna szczególnie w perspektywie wzmocnienia etatowego w celu zażegnania kryzysu kadrowego.

Plan Finansowy Zakładu Ubezpieczeń Społecznych

W planie finansowym ZUS nie znalazły się środki finansowe na pokrycie podwyżek wynagrodzeń nie wypłaconych w roku 2026.

Brak planu finansowego Trybunału Konstytucyjnego

Nie do zaakceptowania jest sytuacja braku umieszczenia w projekcie ustawy budżetowej planu Finansowego Trybunału Konstytucyjnego. Pracownicy TK nie mogą pozostać bez wynagrodzenia od stycznia 2027 r. Prezydium KK zwraca uwagę, że Rada Fiskalna rekomenduje zawarcie w uzasadnieniu projektu ustawy budżetowej 2027 r. informacji

dotyczącej źródła finansowania Trybunału Konstytucyjnego wraz z działającymi w Trybunale jednostkami.

Gdańsk, 23 września 2026 r.

Prezydium KK

NSZZ „Solidarność”

Zastępca Przewodniczącego KK
Sekretarz KK

NSZZ „Solidarność”

Grzegorz Adamowicz